

serbest

MIMAR

Kızılay Gökbelen'in Başına Gelenler | Bir Disiplin ve Tevazu Anı: Orhan Dinc | Karabük Belediyesi Hizmet Binası: 2005 Yılında Akademi Yarışma Sonuçlarında Elde Edilen Binarın Oyküsü / Zengin, Olmayan Bir Yapı Planı / Kentsel Tasarım / Araştırma / Proje

MART 2012 08

- 06 masaüstü**
- 12 yaka resimleri**
Issızlığın Ortasında Bir Ses; Behruz Çinici
Kadri Atabaş
- 14 SMD'lerden**
- 20 iyi şeyler**
- 22 telif hakları**
Kızılay Gökdeleni'nin Başına Gelenler
Hasan Özbay
- 24 PROFİL**
Bir Disiplin ve Tevazu Anıtı: Orhan Dinç
Suzan Esirgen, Yakup Hazan, Aslı Özbay, Hasan Özbay
- 40 YENİ**
Karabük Belediyesi Hizmet Binası: 2005 Yılında Açılan Yarışma Sonucunda Elde Edilen Binanın Öyküsü
Zorunlu Olmayan Bir Yapı; Planetarium
Bursa Akademik Odalar Birliği Yerleşkesi
Sihirli Bahçe Montessori Okulu
- 56 YUVARLAK MASA**
Kentsel Tasarım Yarışmaları
Hasan Özbay, Adnan Aksu, Murat Uluğ, Baran İdil, Baykan Günay,
Ayhan Usta, Oktan Nalbantoğlu, Mehmet Nazım Özer
- 72 YORUM**
Mimarlığın Lüzumu Var mı?
Murat Sönmez
- 74 ORADAYDIK**
Londra
Adnan Aksu
- 79 özetler**
(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание . خلاصة

İSTANBUL SMD

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2 Gümüşsuyu
34015 İstanbul
+90 212 2924380 (tel)
+90 212 2924382 (faks)
www.ismd.org.tr

TÜRK SMD

Çobanyıldızı Sokak 5-A/3 Çankaya
06680 Ankara
+90 312 4686638 (tel)
+90 312 4277520 (faks)
www.tsm.org.tr

İZMİR SMD

Cumhuriyet Bulvarı 2. Kordon 209/4 Alsancak
35220 İzmir
+90 232 4631630 (tel)
+90 232 4631057 (faks)
www.izmir-sm.org.tr

Yazılarda ifade edilen görüşler yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Reklamlar, reklamı veren firmanın sorumluluğundadır ve serbestMİMAR reklamlarda verilen bilgilerden sorumlu tutulamaz.

8. Sayı Kapak Konusu
Kentsel Tasarım Yarışmaları

serbestMİMAR
Üç Ayda Bir Yayımlanır

Sahibi
Yeşim Hatırlı
TSMD Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Soylu

Yayın Koordinatörü
Adnan Aksu

Yayın Yürütme Komitesi
Adnan Aksu, Aslı Özbay, Cüneyt Kurtay,
Hasan Özbay, Kadri Atabaş, Mehmet Soylu,
Mürşit Günday

Yayın Komisyonu
Abdi Güzer, Adnan Aksu, Aslı Özbay, Ayhan Usta,
Boğaçhan Dürdaralp, Cüneyt Kurtay, Deniz Güner,
Dürriin Süer, Evren Başbuğ, Fatih Özey, Fatih Yavuz,
Figen Kıvılcım, Gülşah Güleç, Hasan Özbay,
Hüseyin Kahvecioğlu, İ.Emre Kaynak, İrem Küçük,
Kadri Atabaş, Kerem Erginoğlu, Mehmet Kütükçüoğlu,
Mehmet Soylu, Murat Sönmez, Mürşit Günday,
Okan Çetin, Seden Cinasal Avcı, Tuncer Çakmaklı,
Tülin Hadi, Ufuk Duruman, Vedat Tokyay, Yigit Acar

Yayın Sekreterliği
Serap Dalmış

Kapak
Evren Başbuğ

Grafik Uygulama
Fikriye Karasu
ANBA Anadolu Basın Ajansı

İletişim
Çobanyıldızı Sokak 5-A/3 Çankaya 06680 Ankara
+90 312 4686638 (tel)
+90 312 4277520 (faks)
www.tsm.org.tr
info@tsmd.org.tr

Abone, Reklam ve Dağıtım

ANBA Anadolu Basın Ajansı
Tunus Caddesi 50A/11 Kavaklıdere 06550 Ankara
+90 312 4675381 (tel)
+90 312 4675383 (faks)
ankara@anba.com.tr

Reklam Koordinatörü
Selver Toprak
selver.toprak@anba.com.tr

Teknik Hazırlık
Remark İletişim ve Tanıtım Hizmetleri
+90 312 436 27 28

Baskı
Desen Ofset A.Ş.
+90 312 496 43 43

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 6 TL . Abonelik 20 TL

“giderek herşey kentleşmektedir.”
Fredric Jameson

Gündemimize almamız gereken temel soru; giderek herşey kentleşirken biz ne kadar kentleşiyoruz olmalı. Bu sorunun muhatabı ise biraz karar vericiler, daha çok da tasarımcılar. Genel manzarayı belirleyen en önemli profesyonel tasarımcıların başında gelen mimarlar kamusal yaşamla ilgili güncel paradigmaları keşfederek bunu ifade etmek ve kentsel görünümün kodlarını belirleyip biçimlendirmekle sorumlular. Bugün kentleşme gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, gelişmekte olan, hatta az gelişmiş ülkelerde de neredeyse tamamlandı. Tarım bile artık kentsel olana refere eden sanayi ürünü niteliği kazandı. Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de nüfus büyük oranda kentlerde yaşıyor.

Kentler sadece morfolojik olarak değil sosyal olarak da dönüşüyor. Artık salt sanayileşmenin yönlendirdiği kentlerden söz edemiyoruz. Biçimsel görünüm olarak melezleşen kentler, yaşayanların kökeni, dini, yaşam biçimi v.b. nitelikler açısından sosyal olarak da melezleşiyor. Kentlerin sahipleri/sakinleri algısı belirsiz bir olguya dönüşürken, kullanıcı gereksinmelerinin belirleyiciliği de yerini tüketici eğilimlerinin saptanması ve yönlendirilmesine bırakmış durumda. Ülkemizde gündemden düşmeyen deprem gerçeği de bizi kesintisiz bir şekilde kentleşme sorunsalı ile yüzleşmeye zorluyor. Ancak 70'lerin ve 80'lerin geçekonu çıkmasına saplanan tartışmalar bugün deprem gerçeğinden güç alarak binaların dayanıklılığı, imar değişiklikleri ve bina elde etme yöntemlerinin çıkmaz labirentine saplanıyor. Tüm bu bileşenlere ticari kaygılar da eklenince, aslında gerçekleşenin dönüşüm mü, yoksa her defasında kentin yeniden kurulması mı olduğu belirsizleşiyor. Dolayısıyla değişimin izini sürmek ve günün ruhunu yakalamak olanaksızlaşıyor.

Kentlerin varlığının dinamik bir yapı içermesinin engellenmesi doğaları gereği olası değil. Aynı zamanda nüfus artışındaki hız nedeniyle kentin sınırları da sürekli değişiyor. Değişimin evrimsel ve sürdürülebilir içerikle yürütülmesi gerekir. Oysa yaşam koşullarının saptayıcısı konumundaki ticari beklentiler kent merkezlerinin “kentsel dönüşüm” saldırılarına maruz kalmasına neden oluyor. Aslında, kaçınılmaz olan kentleşme beklenmedik bir olgu olarak karşımıza çıkmıştı; hazırlıksız yakalandık ve sağlıksız oldu. Bugün kentsel dönüşüm olgusu da beklenmedik bir durum gibi gündeme yerleşti. Olup bitenlerle izlenen yol ve yordamı tanımlamak ve anlamak neredeyse olanaksızlaştı. Kollektif bilincin merkezi kaymış durumda.

Yapılı çevrenin katı, hantal ve dönüşüme direnen yapısının kent ve kentli arasında bir kopukluk doğurduğu söylenebilir. Buna karşın kentlerin hantal yapısı giderek, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, hızlı nüfus artışı, sermayenin körüklemesi/pompalaması ve deprem gibi trajik durumlar nedeniyle daha esnek bir yapı içermekte. Politik ideolojilerin konunun ele alınmasında belirleyici bir rol oynaması kaçınılmaz; yapılanları onaylamasak bile kabullenebiliriz. Buna karşın, olumsuz koşulların da zorlaması ile oluşan kentlerimizi yeniden kurma fırsatı ne yazık ki beceriksiz politikalar nedeniyle doğru yönlendirilemiyor. Modernizmin ideolojik dayanaklarla tek tiplendirdiği kentler, bugün sermayenin parlatılmış, ego pompalayan, çerçevenmiş tek tiplendirmesine teslim oluyor. Sermaye ve siyasi iktidarların güdümünde dönüşen kentleri görünce Borges'in de belirttiği gibi kentin “kazara güzelliklerinin” varoşlarda olduğunun ileri sürülmesi şaşırtıcı sayılmaz. Geçekonu bölgelerinin dokusal niteliğini ve ruhunu yeni kentsel ortamlarda yakalamak olanaklı gözüküyor; en azından yapılanlar bize bu hissi veriyor.

Mimarlık varlık nedenini kente borçluken biz tek yapı ölçeğinde düşünmeye ve üretmeye (mimariyi tek yapı ölçeğine indirgemeye) inatla devam ediyoruz. Bunun nedeni olarak ülkenin imar kuralları ve mülkiyet yapısı gösterilebilir. Kentsel tasarım yarışmalarında da bu anlayış aşılmış değil. Yarışmaların şanssızlığı, beceriksizliği, reklam ve politikaya kurban edilmesi şartname yanlışlarını doğururken, elde edilen projeler de tutarlı bir kentsel doku üretmiyor. Genel kompozisyonu oluşturan tek tek karakterler olması gereken yapılar, kent içinde kendi iktidar alanlarını ilan ederken genel görünümü arka planda tutmaya bile yeltenmiyorlar. Türk mimarisinde batılılaşma yaklaşımlarının başlamasından bu yana tek yapı ölçeğinde karşılaştığımız çoğulculuk ne yazık ki kentsel bağlamda gözüküyor. Tek yapı ölçeğinin yalnızlığından kurtulup tutarlı bir doku yaratmaya veya varolan dokuyla bütünleşmeye yönelik fırsatın elimize geçtiği geçekonu bölgesi dönüşümleri ve yaratılan büyük ölçekli arsalarda inşa edilen site mahalleler de kentlerin bünyesine yabancılaşmayı artırıyor. Aslında çoğulcu ve çeşitlenen yapı stoğuna rağmen kentlerimizi tek tiplendiren ve kentliye yabancılaştıran mimari yansımaların izini sadece biçim üzerinden sürebiliyoruz. Oysa kentsel bağlamda biçimden arındırılmış veya biçimin ikincil plana itildiği bir değerlendirme gerekiyor.

Yapı ve kent arasında birbirine özgür ve özgün alanlar bırakan diyalektik bir ilişkinin kurulabilmesi için ortamın söylemleri ve uygulamalarıyla daha duyarlı bir atmosfer yaratması gerekmektedir. Paradoksal bir biçimde kentleşme yaygınlaştıkça kentli nitelikleri zayıflıyor; kentleşme yoğunlaştıkça kentli kodları muğlaklaşıyor. Günümüzde yeni bir kent ve kentlilik tanımına gereksinim var. Kenti tanımlama ve tasarlama araçlarımız yeniden ele alınmalı; artık yeni bir bilince ve değer yargılarına başvurmak zorundayız.